

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پرستاری کودکان ۱

(کودک سالم)

دکتر فاطمه علایی کهرودی

استادیار دانشکده پرستاری امامین شهر بهشتی

مهروش حسین پور

مربی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم پزشکی تهران

زهرا آریایی فر

مربی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم پزشکی کرج

محمد حسین ستاری

کارشناس ارشد پرستاری کودکان

فهرست

۱۹	پیشگفتار
۲۱	فصل ۱: سلامت در دوره کودکی
۲۲	مراقبت‌های بهداشتی برای کودکان
۲۲	فلسفه مراقبت
۲۳	مراقبت خانواده محور
۲۳	عناصر کلیدی در مراقبت خانواده محور
۲۴	مراقبت غیرآسیب‌زا
۲۵	نقش پرستار کودکان
۲۶	تعامل مبتنی بر درمان
۲۶	مراقبت و حمایت از خانواده
۲۷	آموزش سلامت
۲۸	پیشگیری از صدمه
۲۸	حمایت و مشاوره
۲۸	هماهنگی و مشارکت
۲۹	اعلامیه سازمان ملل متحد در مورد حقوق کودک
۲۹	حقوق کودک در اسلام
۳۰	استانداردهای مراقبتی در پرستاری کودکان
۳۰	تفکر انتقادی و فرآیند مراقبت از کودکان و خانواده‌های آن‌ها
۳۰	استدلال بالینی
۳۱	فرآیند پرستاری
۳۱	بررسی
۳۱	تشخیص پرستاری
۳۲	نتایج مورد انتظار
۳۳	برنامه‌ریزی
۳۳	پیاده‌سازی و اجرا
۳۳	ارزیابی
۳۳	ثبت
۳۴	تاثیر خانواده، اجتماع، فرهنگ و مذهب بر سلامت کودک
۳۴	مفاهیم عمومی

۳۴	تعریف خانواده
۳۵	مداخلات خانواده در حیطه مراقبت
۳۵	نقش‌های والدینی
۳۶	سبک‌های والدینی
۳۶	والدین مستبد
۳۶	والدین آزادمنش
۳۷	والدین دموکرات
۳۷	تأثیرات بعد اجتماعی - فرهنگی بر کودک و خانواده
۳۹	مدارس
۴۰	فرهنگ گروه همسن و سالان
۴۱	تأثیر وسیع‌تر بعد اجتماعی - فرهنگی بر سلامت کودک
۴۲	طبقه اجتماعی
۴۳	فقر
۴۴	مذهب / هویت معنوی
۵۱	بی‌طرفی فرهنگی و نقش مراقبین بهداشت
۵۴	باورهای سلامتی
۵۵	عادات سلامتی
۵۶	تصمیم‌گیری اخلاقی
۵۹	فصل ۲: مفاهیم و تئوری‌های رشد و تکامل
۶۰	مروری بر رشد و تکامل
۶۰	تعریف اصطلاحات
۶۱	مراحل رشد و تکامل
۶۱	الگوی رشد و تکامل
۶۲	تئوری‌های رشد و تکامل
۶۲	اساس تئوری تکامل شخصیت
۶۳	تئوری تکامل روانی جنسی (فروید)
۶۳	مرحله دهانی (از یک ماهگی تا ۱ سالگی)
۶۳	مرحله مقعدی (از ۱ تا ۳ سالگی)
۶۴	مرحله آلتی (۳ تا ۶ سالگی)
۶۴	مرحله نهفتگی (۶ تا ۱۲ سالگی)

مرحله جنسی (۱۲ سالگی تا ۱۸ سالگی).....	۶۴
استدلال تنوری فروید از دیدگاه پرستاری.....	۶۴
تنوری تکامل روانی اجتماعی (اریک اریکسون).....	۶۵
اعتماد در مقابل عدم اعتماد (تولد تا ۱ سالگی).....	۶۵
خودمختاری (استقلال) در برابر شرم و تردید (۱-۳ سالگی).....	۶۶
ابتکار در برابر احساس گناه (۳-۶ سالگی).....	۶۶
سازندگی در برابر حس حقارت (۱۲-۶ سالگی).....	۶۷
هویت در برابر سردرگمی در هویت (۱۸-۱۲ سالگی).....	۶۷
استدلال تنوری اریکسون از دیدگاه پرستاری.....	۶۷
تکامل روانشناختی (ژان پیاژه).....	۶۸
مبانی تنوری تکامل ذهنی.....	۶۸
توسعه تفکر منطقی.....	۶۹
حسی حرکتی (تولد تا ۲ سالگی).....	۶۹
پیش عملکردی (۲-۷ سالگی).....	۶۹
عملیات ملموس (۷-۱۱ سالگی).....	۷۰
عملیات رسمی (۱۱-۱۵ سالگی).....	۷۰
استدلال تنوری پیاژه از دیدگاه پرستاری.....	۷۱
تنوری تکامل اخلاقی (لورنس کولبرگ).....	۷۱
استدلال تنوری کولبرگ از دیدگاه پرستاری.....	۷۳
بررسی رشد.....	۷۳
بررسی تکامل.....	۷۸
نقش پرستار در ارتقاء رشد و تکامل.....	۸۶
بازی.....	۸۷
طبقه‌بندی بازی.....	۸۷
انواع دیگر بازی.....	۸۹
انواع بازی مختص بیمارستان.....	۹۳
اهداف بازی.....	۹۴
فصل ۳: رشد و تکامل دوره شیرخوارگی.....	۹۷
تکامل بیولوژی.....	۹۸
تغییرات رشد.....	۹۸

۱۰۱	تغییرات حسی
۱۰۴	تکامل سیستم‌ها
۱۰۷	سیستم ایمنی
۱۱۰	سیستم غدد درون ریز
۱۱۰	تکامل حرکتی ظریف
۱۱۲	تکامل حرکتی عمده
۱۱۳	کنترل سر
۱۱۵	غلطیدن
۱۱۵	نشستن
۱۱۶	حرکت
۱۱۸	تکامل روانی اجتماعی
۱۱۸	حس اعتماد در برابر عدم اعتماد (ایکسون)
۱۲۰	تکامل روانشناختی
۱۲۰	مرحله حسی - حرکتی (پیاژه)
۱۲۲	تکامل تصویر ذهنی از خویشتن
۱۲۴	تکامل تکلم
۱۲۵	رفتار فردی اجتماعی
۱۲۶	بازی
۱۲۸	خلق و خو
۱۳۹	اضطراب جدایی و ترس از غریبه
۱۴۰	برقراری محدودیت و انضباط
۱۴۲	مراکز مراقبت از کودک
۱۴۳	انواع مراقبت از کودک
۱۴۳	راهنمایی والدین در انتخاب مراکز مراقبتی
۱۴۶	مکیدن شست و استفاده از پستانک
۱۴۸	رویش دندان
۱۴۹	کفش‌های شیرخوار
۱۵۰	ارتقای سلامت در دوران شیرخوارگی
۱۵۰	تغذیه

تعریف سازمانی جهانی بهداشت از سلامت، جنبه‌های جسمی، روانی، اجتماعی و جنبه معنوی می‌باشد. اما دکتر ابوت و دکتر جونز از دانشگاه ویسکانسین سلامت را، دارای هفته بعد جسمی، ذهنی، معنوی، اجتماعی، شغلی، عاطفی و محیط زندگی معرفی کردند که مورد تایید سازمان جهانی بهداشت هم بوده است. در واقع گفته می‌شود که سلامت فقط نداشتن بیماری نیست، بلکه آسودگی در تمام ابعاد زندگی می‌باشد. جالب توجه است که حکیم نظامی در کتاب پنج گنج خود، با بهره‌گیری از ایجاز شعر فارسی، تعریف طولانی سازمان جهانی بهداشت را با دو کلمه سلامت = آسودگی (سلامت به اقلیم آسودگیست) بیان نموده است. بنابراین همه برای این باورند که، اختلال در هریک از ابعاد سلامت خارج شدن از احساس آسودگی می‌باشد. همچنین همه جوامع در دنیا بر این باورند که داشتن سلامتی از جوانب مختلف، حق همه انسان‌های آن جامعه است.

علاوه بر این از آنجا که کودکان به عنوان اعضای آسیب‌پذیر جامعه و در عین حال اعضای تازه وارد خانواده و جامعه هستند و سال‌های طولانی را باید به زندگی ادامه دهند، سلامت همه جانبه آن‌ها دارای اهمیت و ویژگی خاص است. از طرفی پرستاری رشته‌ای است که به جای بیماری به بیمار (انسان) توجه ویژه دارد و به جای ناتوانی به توانایی اهمیت می‌دهد. لذا پرستاران متخصص کودکان یا پرستارانی که در بخش‌های کودکان (بالینی و غیر بالینی) مشغول به کار هستند، به عنوان محور تیم سلامت لازم است که از ابعاد مختلف مراحل گوناگون زندگی و رشد و تکامل کودکان مطلع باشند و دانش خود را مرتباً به روز کنند.

بنابراین پدید آوردندگان این اثر مختصر، تلاش نموده اند که در مطالب این کتاب ابعاد تکاملی کودکان را مورد بحث قرار دهند و بر برخی بیماری‌های رایج کودکان هم توضیحاتی داشته باشند، به این امید که قدمی هر چند جزئی در اعتلای رشته پرستاری کودکان و دروس تخصصی دانشگاهی این رشته بردارند. مولفین ضمن شکرگزاری به درگاه احدیت، سپاسگزار خواهند بود که صاحب‌نظران و استفاده کنندگان اثر حاضر، نظرات پیشنهادی و ارشادی خود را جهت بالا بردن کیفیت این پدیده، ارائه فرمایند.